

N A Š U P

Članki v Glasu o tem, kako sta slovenski jezik in kultura doma znova postala cilj uniformirajoče napadalnosti večinskih elementov in poročila o (najbrž) načrtnem naseljevanju Srbov po slovenskih krajih, so vzbudili posebno zanimanje med našimi ljudmi.

Gotovo je to znamenje, da vsaj del naše mladine čuti s svojo domovino in da so ji duhovne zadeve pri srcu. Kakšna pa je sploh naša mladina? Kam gre?

Mladina po vsem sodobnem umirajočem svetu je v globoki krizi tu na zapadu in tam za železno zaveso. Postavljena je v razmere, ki so sad dolge vrste polomij, in za te so v njenih očeh krivi vzor starejšega rodu. Prihodnost je videti brezupna pod oblaki najbolj črnih groženj, medtem ko sedanost ječ pod neusmiljenim pritiskom socialnih, gospodarskih in političnih sistemov. Tesnoba siplje svoja semena po mladih dušah; posledice so obnašanje, mode, dejanja, ki sooblikujejo vsakdanje življenje, navduhujejo skrb za jutrišnji položaj in polnijo leposlovje, kino, oder in — kriminalno kroniko. Res je, podoba ni samo črna in bolj ko se človek vživlja v kanje mladega rodu, v nekatere nagibe njegove upornosti (na primer odpor proti hinavščini, izumetničenosti, nedoslednosti starejših) in nabira primere solidarnosti, altruizma, verske vneme med njimi, bolj uviđa nesmiselnost obupa in plodovitost osebne- ga zgleada, dela za mladino in z njo, molitve.

A to ne odvzema teže dogmanja o krizi sodobne mladine. Pri naši se temu pridružujejo problemi emigracije. Medtem ko čutimo odrasli predvsem pojave izkoreninjenosti, je pri mladem rodu v emigraciji temeljno vprašanje razdvojenost: srka življenje iz dveh korenin in vsaka od teh pronic v drugače grudo. Novejša študije o emigracijah ugotavljajo pri otrocih doselencev močan čut manjvrednosti, ki se izraža na različne, tudi masorotične načine: sramovanje pred izvorom, šovinizem brez stvarnih podlag, nesocialnost in antisocialnost, razklanost značaja, npravna neodgovornost, mladostno zločinstvo. Ublažiti more to predvsem živa verska vzgoja: obe korenini najdeta tako skupne globine žive vode. Ob tem pa stoji zavestna graditev sntoze med obema svetovoma, ki iz njih mladostnik poganja. Obširno ameriško predvojno delo o teh zadevah ugotavlja: "Eden največjih problemov prilagoditve za emigrante je v tem, da se drugi generaciji omogoči poznanje in spoštovanje njene dediščine in da se ji pomaga pri razumevanju vprašanj in dejanj njihovih očetov — tako nastane most med obema rodovoma in v mlade se vseli občutek posestevovanja." (Davie, World Immigration, 1936).

Ker gre pri nas za idejno emigracijo, je zgođen prevzem slovenske duhovne dediščine še toliko bolj važen in poživljaljoč za mladino. Ko ta vzame idejni boj očetov za svojega, priposestvuje nekaj velikega, konkretno živega, si zgodaj najde pot, duhovno zaduha s polnimi pljuči in odkrije dragocen smisel v nabiranju vrednot tujih kultur.

To, kar je nedvomno težava izseljene mladine, ji je lahko tudi v blagorlov; pomeni neko prednost, velikega truda vreden cilj, ki ga mladi ljudje doma nimajo. Sodelovanje med starejšimi in mladimi je pri utrjevanju verskega temelja in gradnji kulture še veliko — po družinah, težajih, društvih —, bo pa toliko bolj plodovito, kolikor bolj bo zavestno, načrtno in predano.

Diplomiranci tujih visokih šol že stopajo v vrste našega aktivnega dela izobraženstva. Ali ne bo kdo od njih napisal študijo o slovenski mladini v emigraciji, o njenem verskem, narodnem, socialnem položaju? (Zdi se, da bi se pri tem pokazala zanimiva razlika med tistimi, ki imajo za dom še tvorne spomine — ljudje, ki štejejo danes petindvajset let in več —, in ostalimi, da ne omenjam posebnosti, ki jih je vtisnila vzgoja pod komunističnim režimom ljudem, ki kot ubežniki po vojnih let prihajajo v tujino.)

REDNI KULTURNI VEČERI SE BODO ZAČELI
V SOBOTO DNE 2. MAJA 1959.

"Najbolj značilna poteza nove mladine pa je intenzivno, globoko in osebno versko življenje. To niso več le kristjani po krstnem listu, ki le od daleč in od zunaj vidijo cerkev. Morali bi jih videti, kaj zanje pomeni sv. maša, kako se je udeležujejo, kako jim je res vir življenja in moči, kako iz nje oblikujejo svoje vsakdanje življenje. Samovzgoja značaja in moralne zahteve do samega sebe niso le prazni sklepi. Ti mladi fantje in dekleta so tako rekoč na novo odkrili zapoved krščanske ljubezni do bližnjega. Vedo, da je to prva in največja zapoved, vzamejo jo resno, ne v frazah, ampak v življenju in dejanju, tam kjer so in delajo... Smisel za bistvene stvari, čut za to, kaj je važno in kaj ne, bi imenoval kot naslednjo lastnost novega rodu. Ne pripravljajo se o imenih in praznih besedah, ne ustavljajo se ob malenkostih, ne začenejo z velikim hrupom majhnih in neobremnih akcij, ampak tiho pripravljajo in izvedejo velike in važne stvari. V ostalem pa velja: svoboda, gibčnost, prilagodljivost. Ne zamenjajo sredstev in ciljev, vedo, da za sebične osebnosti prepire v njihovih vrstah ne sme biti prostora... Imena organizacij, skupin in gibanj, v katerih se zbira nova mladina, so zelo različna. Vse pa prevera pravi apostolski duh. Božje kraljestvo na zemlji jim ni klerikalna stvar, za katero so plačani župniki in kaplani, ampak osebna zadeva."

Alojzij Šuštar
Nova mladina (Mladika, Trst, stran 3 1959).

ZALOŽBA
SLOV. KULTURNE AKCIJE

Dotiskano:

MEDDOBJE, štev. 3/IV.

Avrelij Avguštin - F. K. Lukman
KNJIGA O
VERI, UPANJU IN LJUBEZNI
(ENCHIRIDION)

Četrti letnik knjižnih izdaj
zaključil

ZGODOVINSKI ZBORNIK
Uredil Marijan Marolt

Vse tiste, ki so se v prednoročbi
priglasili za prevod Dantejevega
PEKLA

opozarjamo, da morejo naročnino
plačati po stari ceni do konca
marca 1959.

odmevi

Pisatelj Mirko Kuncič, avtor knjige Gorjančev Pavlek, je poslal en izvod tudi pisatelju Fr. S. Finžgarju v Ljubljano. Pošiljka je naslovljena dosegla in avtor je prejel iz Ljubljane naslednje pismo:

"Čenjeni gospod! — Prav topla zahvala za Vašo knjigo Gorjančev Pavlek. Oj, koliko bodo otroci pa tudi odrasli sveta spoznali iz Vaše knjige! Veliko je fantazije, ki so jo mladi ljudje vedno veselili. Pa ni samo fantazija, iz njih spoznajo Slovenijo kar celo; pa tudi druge kraje in dežele. Tako zanimive pa tudi poučne knjige v naši literaturi ni. V živi fantaziji je pa toliko opisov ljudi in krajev, da kaj podobnega v naši mladinski literaturi ne poznam.

Prav zares ob knjigi od srca čestitam. Ako bi to knjigo spremljal ob razlagi razumen človek le za mladino, bi imeli njeni bralci veliko koristi. — Iskreno Vas pozdravja stari — F. S. Finžgar. — V Ljubljani, dne 25. februarja 1959. Dobrolova 30.

P.S.: Ne zamerite: zares sem težko prebral naslov (pisatelj ima sedaj 88 let, op. ured.). Za take kraje je pač treba za nas, ki nimamo pojma o teh, zares kaligrafično natančno napisati naslov. Poskusil sem — če pisma ne dobite, žal mi bo.

P. S.: Tak papir dobivamo za pisma v inozemstvo (sledje trije klicaji)."

kronika

- Ob izidu Slodnjakove Zgodovine slovenskega slovstva v nemščini (delo je izšlo pri založbi De Gryter v Berlinu) se je v Ljubljani razvnela huda debata. V Ljubljani so tako za novo literarno krizo bogatejši. V "Ljudski pravici" je Slodnjaka ostro napadel dr. Jože Kastelic, ki je član partije. Nekaj dni nato je Slodnjak v istem listu odgovarjal, vendar pa je list takoj prinesel že tudi besedilo odgovora in novega napada Jožeta Kastelica. Spor je nakazal razlike med pisci, ki niso partijski in skušajo ohraniti vsaj nekaj svobode, in partijski, ki budno čuvajo na pravovernostjo pisanja.

- Anton Ingolič je pisatelj, ki poleg Miška Kranjca in Potrča uživa v vrstah partije največ simpatij. Piše zelo hitro in je izdal že celo vrsto knjig. Literarno se je uveljavljal že pred vojno, vendar že tedaj kritika njegovih del ni bila ugodna. Po vojni se mnenje kritike ni spremenilo in ko je pred dvema leti zdal roman o življenju v predelu Koroške, ki je v Sloveniji, so kritiki njegovo pisanje označili za ugaslo literaturo. Kmalu nato je Ingolič odšel na daljše potovanje po predelih zahodne Evrope, kjer žive slovenski delavci. Po povratku je napisal nov roman "Kje ste, Lamutovi?" Odlomki tega dela so najprej izšli v Naši sodobnosti in so nekod nakazovali, da se je pisatelj le premaknil in razživel. Toda v celoti Lamutovi niso navdušili, a i vsaj ogreli. Zato je kritika pri revijah tudi novo Ingoličovo knjigo odklonila. Zgodilo se je, kakor se dogaja, kadar je treba braniti režimskega pisatelja. Oskar Hudaes je napisal v mariborskih Novih obzorjih "kritiko" in jo zaključil takole: "Ingolič je z likom Roze Lamutove ustvaril izviren herojski tip matere, kakršnega v slovenski književnosti še nismo srečali. In vendar je neki kritik napisal, da Ingolič v svojem romanu ni odkril nekega novega ali vsaj prodrli globlje v že znano in da v romanu ne moremo razen stereotipne podobe časa najti trajnejših umetniških vrednot. Vsem tistim, ki so v letih med obema vojnama in pozneje kakor koli sodelovali v na-

obrazi in obzorja

GENERACIJA JEZIČNIH MLADENICEV

Angleška literatura je lansko leto presenetila svet. Ni bilo običajno, da bi se v Angliji rojevale literarne šole in smeri. Od nastopa romantikov v Franciji v letih 1830 je bila ta naloga pridržana francoskim pesnikom in pisateljem. Sredi 19. stoletja se je v Franciji rodil impresionizem, Pariz je postajal literarno in umetnostno središče Evrope. Še v našem času je Pariz nudil rojstvo surrealizmu in za njim eksistencializmu v literaturi. Po množini revij in knjižnih izdaj velja francoski knjižni trg še vedno kot vodilen v Evropi in v svetu.

Angleški knjižni trg je bil v mnogočem različen; angleški književniki zase nikdar niso terjali posebnega avantgardističnega pomena. James Joyce in D. H. Lawrence sta v marsičem preoblikovala izraz sodobnega slovstva, vendar za seboj nista pustila vrste pisateljev in pesnikov, ki bi se mogla imenovati samostojna literarna šola ali generacija.

Po drugi svetovni vojni se je položaj spremenil. Francija je zdrknila z vodstva evropske in svetovne politike; v Angliji je v letu 1945 zavladovala laburistična vlada. Dejanska zmagovalka po vojni je bila Amerika. V ZDA je v literaturi prevladovala generacija, ki se je pred desetletji šolala v Parizu in je v literarno zgodovino prešla z imenom "the lost generation — izgubljena generacija" (Hemingway, Faulkner, Ezra Pound, Sinclair Lewis). V Angliji sanci je novo dobo označevala skupina, ki je svoj višek dosegla že pred letom 1939 (Huxley, Morgan, Forster, Priestley, Graham Greene). Pred mladim rodом je zazijala razpoka, iz katere je vela nova, globoka uganka.

Trajalo je skoraj desetletje, da se je mlada generacija znašla in v letu 1957 bi naj bil nastopil čas, ko bi mogla povedati svetu, kaj hoče in kakšno je njeno poslanstvo. Njen nastop je bil presečen: nastopili so z besnostjo fantov, ki so komaj preko-račili dvajseto leto starosti, a so zarohneli kot dorasli Levi.

Nastop ni bil nenaden. Že v delih Evelynna Waugha — in še prej Chestertona — je bil viden humor, ki je silil čez robove: v cinizem, v prezir in jezo, ki niti v obupu ne more iskati rešitve. Iz Francije je po letu 1945 vel tudi nov duh, ki angleške mladine sicer ni mogel potegniti za seboj: bil je duh iz St. Germaina, ki je bil razvrten do razbrzdanosti, toda vse le na zunaj — nekaj več jasmosti je bilo v prvih knjigah Françoise Sagan, ki je prese- netila, ker je skušala razbiti zadnjo verigo, predreti lupino. Izpo-vedala je, da greha ni.

Londonski literati so iskali svojo smer. Svet skrivnosti ima v Angliji posebne korenine in je krik Saganove izzvenel v prazno. Na levi je komunizem odpovedal, na desni so bili brez uspeha oživiteli liberalizem ali dati konservativizmu novo vsebino. Tragično pa je bilo, da je laborizem moral priznati, da upov generacije ni izpolnil. Mnogi intelektualci so mislili, da se bo z laborizmom v Angliji rojevala nova doba, ko bo preureditev družbe zasenčila vsa rekla in gesla z leve in z desne. Razočaranje je bilo popolno in je prodrlo do vrha, ko je po prvi laboristični vladi sledil porvatek Churchilla in njegove stranke. Nevihta se je napovedovala več let, toda lansko leto je dobila svoj zunanji izraz, ko je mladi, triindvajsetletni John Osborne napisal dramo "Look back in Anger — Ozri se nazaj z jezo" in zajel s svojim uspehom ne samo londonska, ampak sploh vodilna gledališča po svetu (la ni so dramo igrali tudi v Buenos Airesu).

— Ljubljanski listi so objavili Testu pa so slovenski listi prispe- več člankov ob šestdesetletnici An- tona Podbevška, ki je tik po prvi svetovni vojni nastopil kot avant- gardistični pesnik futuristične smeri. Objavil je tudi monogra- fiji o Groharju in Jakopiču. — V ni. Znan je kot prevajalec Ivana

Pogled v preteklost z besnostjo in razočaranjem je bil upravičen in iskren. Toda to ni bil samo pogled, bil je krik, ki je bil hujši od tistega, kar je bilo v očeh. Osbornovo delo je hotelo biti obračun z vso grozo in obupom, ki se more le delno izraziti v besedi ali podatki v kretnji. Na odru pa je rastle še vse drugo: ozračje je razkrivalo generacijo jeznih mladeničev. Vsemu je bilo treba dati nov pomen in vsebino: ljubezen je bila, toda izkoptati jo je bilo treba iz osnov sovraštva in bolečine, vera se je ohranjala, le besede so bile prešibke, upanje se je oznanjalo, toda klice so se zarile globoko v meso in kri. Vse to je zvenelo čudno in novo! Če so hoteli, da bi jih slišali, so morali nastopiti bučno in izzivalno in ob koncu lanskega leta je izšla skupna "Declaration — Izjava" Generacije jeznih mladeničev. Ko je knjiga izšla, so brž začeli govoriti o "Manifestu" nove literarne šole. Sodelavcev v knjigi je osem v starosti od triindvajset do osemindesetih let. Glavni med njimi so John Osborne, Colin Wilson, Hopkins in Holroyd. Svet pozna najbolj prva dva (Osbornovo dramo so igrali v Parizu in je delo želo velik uspeh, kritika je bila navdušena); Colin Wilson je vzbudil največ pozornosti s svojim romanom "Outsider".

Odmev je bil različen. Na levi so jih zavrnil, dasi se nekateri jezneži še prištevajo med komuniste. Pisatelj starejše generacije Priestley je izdal zbirko esejev o položaju v sodobni angleški književnosti in ji je dal ime "Thought in the Wilderness — Misli v divjini". Seveda obračunava tudi z generacijo jeznih mladeničev in pravi, da "imajo dovolj moči, da se noč in dan pri- tožujejo nad svetom; nimajo pa dovolj poguma, da bi izboljšali svoje življenje in pripravili do tega tudi druge ljudi". Vendar se zdi, da je Priestleyeva beseda obstala na površini, kakor je tudi nastop manifesta deloval doslej še zgolj na zunaj. Zanimivo je, da v skupini še ni pravega poeta, ki bi edini mogel razkriti je, da v vsebino nemira in stiske v sodobni mladini.

Gisto drugačna pa naj bi bila — tako pravijo — slika ameriške mlade literarne generacije. Ameriški kritik Fiedler je zapisal, da sodanja mlada generacija v ZDA ni jezna in prav nič ne "protestira", kakor je bilo to še v modi v letih okrog 1930. Glavni vzrok bi naj bil v tem, ker se je spremenil odnos publike do umetnika. V ZDA pisatelja, pesnika in umetnika javnost več ne zaničuje. Družba je našla umetniku udobno mesto in komaj pisatelj ali umetnik zaslovi, že dobi mesto na univerzi ali v javni knjižnici. Nekoliko se čudijo, kako da pisatelj z veseljem sprejema mesto profesorja na univerzi. Sicer je vprašanje, kako dolgo bo to trajalo! Zakaj, komaj pride pisatelj na univerzo, že začne predavati o tistem, kar bi moral delati; nič več ne piše, temveč razlaga ustvarjalni proces. Težko je zato reči, kakšna bo literatura čez deset let, kajti velika literatura se rodi samo iz velikih nasprotij, ameriški pisatelj pa se danes obnaša tako, kakor, da teh nasprotij ni. Gotovo jih čuti, pa jih noče videti ali pa se jih že boji. Dogaja se, da so zelo razočarali pisatelji, ki so se pred leti zasvetili kot sonce na literarnem nebu, a so njihova prva dela čez noč postala "bestsellerji" in so se kmalu razočarali s slabokrvnostjo, ki veje iz njihovih movejših del. Mlada generacija v ZDA se "ne razburja" in zato se občinstvo vrača k delom, ki so nekako veljali za izgubljeno generacijo.

V Angliji se mlada generacija išče v jezi in besnosti, v ZDA se je izgubila, ker se je zbal nemira — in jeznega, pogumnega pogleda v stvarnost. Med "izgubljeno generacijo" in najnovejšo gradita most Arthur Miller in Tennessee Williams, vendar se oba rešujeta v naslonitvi na antiko.

Cankarja v italijanščina. V zadnjem času je mnogo pisal o hrvaškem pesniku St. Krančeviću.

— Predsednik sovjetskih pisateljev Sobolev je razposlal okrog, kako naj pisatelj piše. Snov

romana ali povesti mora biti sedanja stvarnost. Mlajšim pisateljem prepoveduje segati po snov v preteklost ali pa med meščanske kroge. Pesniki morajo opevati razvoj socialistične demokracije, boj proletariata in podobno.

prednem delavskem gibanju, vsi, ki so šli skozi tegobe izseljenstva, vsi, ki še danes živijo daleč od rodne grude, in sploh vsi slovenski bralci, ki jim je pri srcu kvalitetna izvirna domača književnost, se bodo ob takem pisanju spraševali, kakšne namene ima kritika, ki v ocenjevanju naprednih domačih literarnih del posluhuje takih metod in kriterijev."

- Tržaška revija Mladika je v št. 12 - 1959 objavila razgovor s pisateljico Nevo Rudolf. Članek nosi naslov "Dve knjigi Neve Rudolfove". Napisal ga je Drago Štoka. O knjigi "Čisto malo ljubezni" je pisateljica izjavila:

"V Avstraliji sem prejela pisma raznih kulturnih delavcev iz Argentine, še prej pa me je vabil prof. Beličič k sodelovanju za Meddobje. Prišli so me nagovarjati, naj kaj pošljem za natečaj S.K.A. Prav tedaj sem bila silno zaposlena in sem se iz gole trme odločila, da bom vsak večer kaj napisala. No, po nekaj mesecih je nastalo nekaj črtic, katere sem poslala v Buenos Aires. Prav za lan-ki božič so mi sporočili, da mi je žirija prisodila nagrado." O bodočih načrtih pa je povedala: "Posebnih določenih načrtov nimam. Še vedno sem o sebi prepričana, da je pisanje zame hobby - konjiček - neke vrste zatočišče pred vsakdanjostjo, ne pa smoter. In od smeri, kamor se bo ta moja notranja zavest obrnila, odvisi tudi bodočnost."

V isti številki ocenjuje Martin Jevnikar dva romana prvenca, ki sta izšla v domovini. Smiljana Rozmana delo "Nekdo" in Dominika Smoleta "Črni dnevi in beli dan". Obe knjigi je izdala založba Obzorja v Mariboru.

- Kritiko o Ingoličevi knjigi Kje ste Lamutovi? je zajel v Naši sodobnosti (št. 12 | 1958) Mitja Mejak, ko je zapisal: "...Zdi se, da je pisatelj vseeno postavil idejni poglobitvi neke meje, da v romanu manjka nekaterih važnih podatkov, ki zadevajo predvsem skrito, nepovršinsko življenje junakov. Lamutovi namreč v glavnem izpovedujejo družbeno in politično resnico izseljenskega motiva — natančno, politično polemično in družbeno napredno. Za to avtorizirano izpovedjo občutno zaostaja izpoved intimne resnice o izseljenstkih nra- vilih in usodah. Ker je družbena politična ideja vselej močnejše poudarjena kot etična analiza, se zdi, da je pisatelj namerno bolj osvetlil eno samo polovico življenjske celovitosti, saj ta polovica usodnejše zadeva slovensko občestvo; seveda pa je roman kljub tej domnevi idejno enostranski in izseljenski motiv z njim še ni izčrpan. Ingoličeve osebe so sicer žive, njihova akcija pa je predvsem javna — družbeno in politično kolektivna. V romanu je torej premalo nerazločljivih človeških situacij in skrivnostnih duševnih prelivov in zategadelj je tekst za zahtevnega bralca preveč jase, do kraja razločen in tekoč. Le poredko se v njem ogasi navdušujoči lirski pripev, eksaktne in politične formulacije, ki so ponekod preveč preroške, pa ne zaposle razuma s težjimi, sen odganjajočimi vprašanji."

- Ameriška akademija znanosti in umetnosti je izvolila za svojega člana pisatelja Fr. Mauriac in ameriški veleposlanik v Parizu je priredil posebno slovesnost ob tem imenovanju. Mauriac je zavzel zadnje čase še ostrejšo stalšče o politiki vlade v Alžiriji. Debata o stališču katoličanov ob vojni v Alžiriji je postala še bolj aktualna, ker je policija zaprla več duhovnikov, ker so nudili podporo alžirskim nacionalistom. Zelo se je razplamtelo razpravljanje ob najnovejši Mauriacovi knjigi Le Fils de l'Homme, zbirki esejev o Kristusu- vem življenju. Knjigo zaključuje esej o francoskem iznenizmu, kjer Mauriac posebej odgovarja tistim, ki ga dolže, da je v njegovih spisih mnogo fanzenizma.

doma in po svetu

— Založbe v Sloveniji s posebno vnmemo zalagajo pesniške zbirke in to celo novincem, ki so objavili komaj nekaj pesmi v revijah. Tako je Cankarjeva založba izdala prvo pesniško zbirko mlade pesnice Saše Vegri. Zbirka nosi naslov Mesečni konj.

— Pisatelj Alojzij Rebula v Trstu je napisal nov roman in ponudil rokopis Slovenski Matici in Ljubljani. Vsebina dela so doživljaja sodobnega slovenskega intelektualca.

— Tržaški slovenski umetnik A. Černigoj je razstavljal svoja dela v Milanu skupno z italijanskimi umetniki. Razstava je bila v Moderni galeriji in so nastopili pod imenom "Incisori d'Italia".

— Ivo Andrić je pisatelj, ki ga režim v Jugoslaviji najvišje ceni. Njegova dela so prodrli tudi na svetovni trg in ga je jugoslovanski odbor za Nobelovo nagrado predlagal švedski akademiji, kadar bi tam razmišljali o tem, ali bi kakemu jugoslovanskemu pisatelju podelili nagrado. Sedaj se je pa Andrić oblastem zelo zameril. Napisal je namreč novelo "Velika laž", v kateri popisuje kralja Seraskerja, vladarja v neken izmišljenem kraljestvu na vzhodu. Ko je delo že izšlo, so šele opazili, na koga leti ost.

— Jean Paul Sartre je napovedal dela, ki jih pripravlja. Trenutno piše knjigo o pisatelju Flaubertu, avtoriu romana Madame Bovary. Naslov dela bo Družinski idiot. Píše tudi scenarij za film o Freudovem življenju in so mu ga Američani že odkupili. Tretja knjiga bo filozofske vsebine in bo izšla pod naslovom Kritika dialektičnega razuma. Avbiografski roman tudi piše in za bo baje naslovlil: Spomini malomeščana.

— Sodobni najboljši poljski pisatelj Marek Hlasko se je po bivanju v Parizu, kjer je dal zelo ostre izjave proti komunizmu in Moskvi, vračal v domovino. V Zahodni Nemčiji se je odločil, da zaprosi vlado za azil. To so mu takoj dovolili, vendar ni dolgo v državi in je odšel v Izrael na obisk k sorodnikom. Tam mu je postalo dolg čas in se je nenadoma obrnil na konzula Poljske in zaprosil za vizum. Sedaj je na poti

v Varšavo. Kakor pšejo listi, je mladi pisatelj na robu svojih moči, ker je popolen alkoholik. V raznih izjavah je govoril, da na Poljskem ni mogoče drugače živeti kot v zavesti obupa in popolnega razočaranja. Kakor on so tudi drugi pisatelji in umetniki na Poljskem našli nekaj utehe samo v alkoholu.

— Hrvati slave obletnico enega svojih največjih pesnikov: Silvija Strahimira Kranjčevića. Izbrane pesmi je prepešnil v slovensščino Alojzij Gradnik in so izšle pri Državni založbi Slovenije v Ljubljani. Uvod je napisal Emil Štamper. — Pri Cankarjevi založbi pa je izšel prevod Reynoldovih Kmetov in sicer v dveh knjigah. Prevod je še Glonarjev. Naklada 3000 izvodov. — Pri Prešernovi družbi pa je izšel prevod Balzacovega Verduga. Naklada 65 000 izvodov. — V Kopru je pri založbi Lina izšel ponatis romana Ilke Vaštetove: Roman o Prešernu.

— Claudelova dramska pesnitev Soulier de Satin - Satenasti šolenček je dolgo veljala za nepopravljivo. Po perniški smrti so jo najprej uprizorili na odru Comédie Française, vendar je največji uspeh dosegla izvedba na odru Port Royal v Parizu, kjer jo je igrala na oder Barraultova igralna skupina. O uspehu so pisali glavni svetovni listi in se veselili, da je prodrlo na oder delo, ki je veljalo vedno za eno najpomembnejših del velikega pesnika.

— Založba Kondor v Ljubljani je objavila, da bo v letošnjem knjižnem programu izdala tudi Alojzija Gradnika prevod Dantejevega Pekla. Založba izdaja dela klasikov, ki služijo tudi pri pouku v srednjih šolah. Tako so izšla dela Plutarha, Herodota, Homerja — vsa v Sovratovem prevodu.

— Knjižnice v Gorici imajo trenutno skupno 182 559 knjig. Največ jih imata Državna in Mestna knjižnica. Knjižnica v ulici Ascoli ima nad 2000 slovenskih knjig in statistika kaže, da gorški Slovenci zelo obiskujejo to knjižnico.

— Pariška založba Pierre Segers bo letos izdala Antologijo sodobne jugoslovanske proze. Delo je sestavil beograjski pisatelj Zoran Mišić, pri izdaji sodeluje tudi uradni jugoslovanski založniški zavod Jugoslavija. Isti tekst bo izšel v angleškem prevodu v Lon-

donu, pozneje pa v španščini v Mehiki. — Pri isti založbi bo izšel tudi prevod Antologije sodobnega jugoslovanskega pesništva, ki ga je tudi pripravil Zoran Mišić.

— Državna založba Slovenije je izdala prevod Paula Hazarda knjige Kriza evropske zavesti. Paul Hazard je bil znan strokovnjak za komparativno književnost in je dolga leta predaval na College de France v Parizu. Bil je zadnji iz vrste pozitivistov. Knjigi je napisal uvod in opombe dr. Anton Ocvirk, ki je profesor za komparativno književnost na univerzi v Ljubljani.

— Izšla je Tretja knjiga Slovenske kulturnopolitične in slovestvene zgodovine, ki jo je napisal pok. prof. ljubljanske univerze I. Prijatelj. Delo obsega 596 strani in je uvod in opombe napisal dr. Anton Ocvirk. Posebne politične zgodovinske opombe pa je napisal Dušan Kermavner.

— Za prvo obletnico smrti pisatelja in prevajalca Vladimira Levstika je Cankarjeva založba v Ljubljani izdala v eni knjigi njegovi povesti Gadie gnezdo in Zapiski Tine Gramontove.

— Matej Bor je danes vodilni pesnik v domovini. V zadnjih letih se je izkazal zlasti kot prevajalec Shakespeara, koncem leta 1958 pa je izdal pesniško zbirko Sled naših senc. Zbirka obsega 122 strani. Motivika zbirke se suče okrog človeka, ki se srečuje z najnovejšimi iznajdbami in se vprašuje z grozo, kakšen bo novi vek atomske energije.

— Najboljši sodobni švicarski pisatelj je Friedrich Dürrenmatt in mu visoko veljavo priznavajo kritiki v Evropi in Ameriki. Njegovo najnovejše delo La Panna.

— Ludvik Mrzel je bil po letu 1945 dolga leta zaprt. Ko je prišel iz zaporov, ni mogel spravljati svojih spisov v revije in so založbe njegove rokopise odklanjale. Oglašati se je spet začel v mariborski reviji Nova obzorja in za založbo Obzorja je oskrbel prevod Plivierovega romana Moskva.

— Hudo je zbolel pisatelj Ksaver Meško, župnik v Selah pri Slovenj Gradcu. Star je 80 let in je lansko leto slavlil biserno mašo v popolni osamljenosti in tihoti.

— Francoski paviljon na svetovni razstavi v Bruslju je imel tudi literarni oddelek. Tam so razstavljali dela v tem stoletju največjih pisateljev in pesnikov (pokojnih). Ti so bili: Bernanos, Claudel, Colette, Eluard, Gide, Giraudoux, Valéry - Larbaud, R. Rolland, Saint - Exupéry in Paul Valéry.

BREZ VELIKEGA TRUDA, BREZ VELIKIH STROŠKOV LAHKO MNOGO PRIPOMORETE KULTURNI AKCIJI. NE ZAVRZITE TEGA GLASU. POSLJITE GA PO NAVADNI POŠTI KOT TISKOVINO NA NASLOV SVOJEGA PRIJATELJA V TUJINI, KI NAŠEGA DELA SE NE POZNA.